

15. Natuurlijk broeden

Er is niets mooiers dan een broedse kip een aantal eieren laten uitbroeden en de jongen laten groot brengen.

Er kleven ook nadelen aan deze methode, vooral voor een fokker die een flink aantal kuikens wil uitbroeden.

Voor deze fokkers is een broedmachine de enige aangewezen weg.

Voordelen van natuurbroed:

- de hen zorgt altijd voor de juiste temperatuur van de eieren
- de hen keert de eieren op de juiste manier
- de luchtvochtigheid in het nest is meestal wel goed, al kunnen we daar wel enige invloed op uit oefenen
- de hen verzorgt de jonge kuikens uitstekend tot het moment dat zij geen extra warmte meer nodig hebben
- er hoeft geen apparatuur aangeschaft te worden, de hen doet al het werk zelf.

Er zijn ook nadelen bij natuurbroed:

- een broedse hen of meerdere hennen zijn niet op afroep voorhanden
- een broedse hen kan in de 21 dagen dat de broedproces duurt, ophouden broeds te zijn, kan ziek worden of kan dood gaan en dan heeft u een groot probleem, het legsel gaat verloren
- de hen kan makkelijk ziekten overdragen aan de kuikens
- een hen kan in één keer maar een beperkt aantal eieren bebroeden. Een vuistregel is 7 - 9 eieren van de grootte die zij zelf legt.
Zit de hen op het legsel en u kunt nog eieren zien, dan heeft zij teveel eieren. Het beste is om één of twee eieren weg te halen
- broeden met hennen vereist meer hokken omdat elke hen met kuikens een eigen hok nodig heeft tot de kuikens gescheiden worden van de hen.

Watermaalse baardkriel hen warmt haar kuikens op

Broeden met een broedse hen

Het broedproces wordt puntsgewijze beschreven:

- u hebt een aantal broedeieren.
Let op, er moet wel al enige weken een haan bij de hen(nen) lopen, anders zijn de eieren niet bevrucht.
U hebt ook een broedse hen.
U herkent een broedse hen omdat zij stevig op haar nest blijft zitten, ook als u dicht in de buurt komt. Vaak maakt zij een kloekend geluid en zet meestal als een soort waarschuwing de veren wat omhoog
- plaats de broedse hen zo snel mogelijk over naar een apart hok, waar geen andere dieren in zitten. In dit hok moet de broedse hen ongestoord (scherm ook eventueel binnenvallend zonlicht af) op haar nest kunnen zitten.
Het overplaatsten van de broedse hen naar haar nieuwe hok doet u in de avondschemering. Niet alle hennen accepteren zomaar een ander hok en een ander nest, maar tegen de avond, als het snel donker wordt, gaat dit het best
- in dit hok heeft u van te voren een nest klaargemaakt in een beschutte hoek.
Het nest maakt u van een grote plag gras die u omgekeerd in een beschutte hoek op de grond legt. Daarin drukt u een ondiepe holling, zodat de eieren bij elkaar blijven liggen.
De holling bedekt u met een dun laagje hooi of stro. De plag met gras en grond zorgt voor een voldoende vochtige omgeving.
Dit voorkomt te veel uitdrogen van de eieren
- controleer bij de overplaatsing of de hen ook luizen heeft. Luizen verstoren de broedsrust en verzwakken de hen. Bovendien hebben de kuikens na de geboorte dan ook meteen luizen en dat is vaak dodelijk
- in het nest legt u eerst een paar kunsteieren. Kunsteieren kunt u in elke dierenwinkel kopen
- u voert vanaf dit moment de hen alleen maar gebroken graan en zeker geen foktoom- of legmeel. Graan geeft stevige mest en dit is nodig omdat bij slappe of dunne mest de eieren bevuild raken.
Verder moet de hen altijd drinkwater ter beschikking hebben.
Strooi één keer per dag een hoeveelheid graan in de buurt van het nest.
De hen komt dan van het nest, eet en drinkt wat en gebruikt de gelegenheid om mest kwijt te raken. Komt de hen niet vanzelf van het nest, dan haalt u haar van het nest en zet haar een eindje van het nest weer op de grond. Een goede broedse hen gaat altijd na een aantal minuten weer terug naar het nest
- blijft de hen in deze proefperiode van 5 dagen goed broeds, dan vervangt u de kunsteieren door de echte eieren.
Deze eieren heeft u opgespaard en bewaard zoals het hoort. Op dit moment begint de broedperiode, die 21 dagen duurt
- het ritueel van voeren gaat al die dagen gewoon door. Kies een vast moment op de dag voor het voeren.
- op dag 5 of 6 schouwt u de broedeieren. Schouwen is het bekijken van de inhoud van het ei door er een gerichte lichtstraal door te laten schijnen. Schouwlampen zijn te koop in de goede dierenspeciaalzaak. Bevruchte eieren hebben een donkere vlek met vaak al wat rood of donker gekleurde bloedvaten die als een waaijer om de donkere vlek liggen. Eieren die deze vlek niet vertonen, zijn onbevrucht en kunt u verwijderen
- is het tijdens de 21 dagen van het broeden erg droog weer, kan het geen kwaad om één of twee keer wat water in de plaggen dicht bij de eieren te gieten. Niet te veel in één keer, beter is het dan na een paar dagen het bevochtigen te herhalen
Hoeveel water nodig is, is moeilijk te zeggen. Dit is een gevoelskwestie en dat leert u het best door het te doen.
Wilt u toch nagaan of de vochthuishouding goed verloopt, dan zijn er twee methoden om dit te doen. U kunt de luchtzak-veranderingen bekijken met een schouwlamp of u weegt de broedeieren regelmatig. Beide methoden zijn beschreven in hoofdstuk 16. Kunstmatig broeden.
- op dag 20 en dag 21 komen de kuikens uit het ei. Stoor op deze dagen de hen niet. Met rust laten is het enige dat u moet doen.
De hen komt vanzelf van het nest en dan ziet u het resultaat. Gaat de hen met de kuikens van het nest, dan komen de nog resterende eieren niet meer uit. Verwijder deze eieren en de eischalen van de uitgekomen kuikens uit het nest. De hen met kuikens wil het nest nog wel een poosje gebruiken als rustplaats

Watermaalse baardkriel hen: met het resultaat van alle arbeid

Nu begint de periode van de opfok van kuikens. Deze opfok wordt in een ander hoofdstuk beschreven.